

พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ 28) พ.ศ. 2564
(ความผิดฐานทำให้แท้งลูก)

นายอนุชา ตีสวัสดิ์
นิติกรชำนาญการ
กลุ่มงานบริการวิชาการ 3 สำนักวิชาการ

การลักลอบทำแท้งเป็นเรื่องที่พบในสังคมมนุษย์มาตั้งแต่สมัยโบราณ ทั้งในประเทศไทยและต่างประเทศ ซึ่งในสมัยก่อนนั้น มนุษย์มองว่าการทำแท้งเป็นสิ่งที่ไม่ดีศีลธรรมและผิดกฎหมาย เพราะถือว่าเป็นการฆ่าหรือการทำลายชีวิตเพื่อนมนุษย์ด้วยกัน แต่ในปัจจุบันกฎหมายของหลายประเทศบัญญัติให้สามารถทำแท้งได้ ภายใต้เงื่อนไขที่กฎหมายกำหนด ซึ่งเงื่อนไขของกฎหมายในแต่ละประเทศมีความแตกต่างกันไปตามขนบธรรมเนียม ประเพณี วัฒนธรรม ความเชื่อ และสภาพสังคมของประเทศ (พิชาญา มุกดาสนิท, 2561, น. 1) ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 301 และมาตรา 302 ได้กำหนดความรับผิดของหญิงที่ทำให้ตนเองแท้งลูกและบุคคลที่ทำให้หญิงนั้นแท้งลูก ต้องระวางโทษตามกฎหมาย โดยที่มาตรา 305 อนุญาตให้มีการทำแท้งโดยแพทย์ได้เฉพาะเหตุจำเป็นเนื่องจากสุขภาพของหญิงหรือหญิงมีครรภ์ เนื่องจากถูกข่มขืน กระทำชำเราหรืออนาจารและในกรณีของเด็กอายุไม่เกิน 15 ปี กฎหมายอนุญาตให้ทำแท้งได้ทุกกรณีไม่ว่าการตั้งครรภ์จะเกิดจากการถูกข่มขืนหรือเด็กนั้นยินยอมก็ตาม นอกจากนี้ ในกรณีที่การทำแท้งจะต้องกระทำเนื่องจากสุขภาพของหญิงจะต้องเป็นไปตามข้อบังคับของแพทย์สภาว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับการยุติการตั้งครรภ์ทางการแพทย์ ตามมาตรา 305 แห่งประมวลกฎหมายอาญา พ.ศ. 2548 โดย ข้อ 5 กำหนดให้แพทย์กระทำการยุติการตั้งครรภ์ได้ ด้วยเหตุจากปัญหาทางสุขภาพกายและสุขภาพจิตของหญิงที่ตั้งครรภ์ แต่จะต้องได้รับการรับรองหรือเห็นชอบจากผู้ประกอบวิชาชีพเวชกรรมที่มีใช้ผู้กระทำการยุติการตั้งครรภ์

สถานการณ์การทำแท้งในประเทศไทย

แม้ประมวลกฎหมายอาญาของไทยจะกำหนดให้การทำแท้งเป็นความผิดอาญาโดยตลอด แต่ก็มีกรณีประเมินกันว่าประเทศไทยมีสถิติในการทำแท้งสูงถึงปีละ 300,000 ราย ข้อมูลจากสำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ (สปสช.) ระบุว่า มีหญิงไทยเสียชีวิตจากการทำแท้งปีละ 25-30 คน และบาดเจ็บเพราะภาวะแทรกซ้อนจากการทำแท้งประมาณ 30,000 คน ในขณะที่เดียวกันกลับพบว่าสถิติในด้านการจับกุมและสอบสวนคดีทำแท้งกลับมีน้อยมาก คดีที่ฟ้องต่อศาลในช่วงปี พ.ศ. 2554 ถึง พ.ศ. 2563 มีเพียงเฉลี่ยปีละ 40 คดี และมีแนวโน้มที่จะลดลง โดยในปี พ.ศ. 2561 มีการฟ้องคดีความผิดฐานทำให้แท้งลูกต่อศาลเพียง 14 คดี ในปี พ.ศ. 2562 มีเพียง 17 คดี และในปี 2563 เพียง 22 คดี แสดงให้เห็นว่าการกำหนดให้การทำแท้งเป็นความผิดอาญาไม่สามารถยับยั้งการทำแท้งได้ แต่กลับเป็นการผลักดันให้หญิงที่ต้องการทำแท้งไปรับบริการนอกระบบสาธารณสุขที่มีความปลอดภัยต่ำกว่าสถานพยาบาลที่ถูกต้องตามกฎหมาย ทำให้รัฐไม่สามารถให้บริการหรือประชาสัมพันธ์การให้บริการ (ในส่วนใหญ่ที่ไม่ผิดกฎหมาย) ได้เต็มที่ ดังนั้น จึงเกิด

ข้อเรียกร้องทางสังคมว่ารัฐควรมีบริการให้หญิงที่ต้องการทำแท้งสามารถเข้าถึงบริการสาธารณสุขที่ปลอดภัย เพื่อลดการทำแท้งที่ไม่ปลอดภัยและการเสียชีวิตจากการทำแท้ง

เมื่อพิจารณาจากสถิติภาวะแทรกซ้อนในผู้เข้ารับการทำแท้งจากรายงานการเฝ้าระวังการทำแท้ง ประเทศไทย พ.ศ. 2560 ของสำนักอนามัยการเจริญพันธุ์ กรมอนามัย พบว่าอัตราการเกิดภาวะแทรกซ้อนในการทำแท้งโดยแพทย์มีเพียงร้อยละ 2.1 ในขณะที่อัตราการเกิดภาวะแทรกซ้อนในการทำแท้งโดยผู้ที่ไม่ใช่แพทย์นั้นสูงถึงร้อยละ 37.2 แสดงให้เห็นว่าการทำแท้งโดยแพทย์ผู้มีความรู้ความสามารถเป็นปัจจัยสำคัญต่อความปลอดภัยในการทำแท้งซึ่งที่ผ่านมามีอุปสรรคที่ทำให้หญิงเข้าไม่ถึงบริการการทำแท้งที่ปลอดภัยหลายประการด้วยกัน เช่น เป็นความผิดอาญา อคติของสังคม แพทย์ที่ให้บริการมีน้อย และความเชื่อทางศาสนา (วรมน รามางกูร, 2564 น. 11-12)

ภาพรวมกฎหมายว่าด้วยการทำแท้งของประเทศต่าง ๆ

ศูนย์สิทธิอนามัยเจริญพันธุ์ (Center for Reproductive Rights) ได้รวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับสิทธิในการทำแท้งตามกฎหมายของประเทศทั่วโลก 202 ประเทศ โดยแบ่งตามลักษณะแห่งสิทธิ 5 ประเภท ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

1. กรณีกฎหมายกำหนดห้ามมิให้มีการทำแท้งมี 26 ประเทศ ที่กฎหมายยังมีได้อนุญาตให้ผู้หญิงสามารถทำแท้งได้ไม่ว่าด้วยเหตุผลใด เช่น ประเทศอียิปต์ อิรัก เอล ซัลวาดอร์ นิการากัว เซเนกัล เป็นต้น
2. กรณีกฎหมายอนุญาตให้ทำแท้งได้เฉพาะเพื่อการรักษาชีวิตของหญิงมี 39 ประเทศ ที่กฎหมายอนุญาตให้ทำแท้งภายใต้เงื่อนไขดังกล่าว เช่น ประเทศเม็กซิโก บราซิล เวเนซุเอลา บังกลาเทศ อัฟกานิสถาน เยเมน โอมาน เป็นต้น
3. กรณีกฎหมายอนุญาตให้ทำแท้งได้เฉพาะกรณีเพื่อสุขภาพของหญิงมี 56 ประเทศ ที่กฎหมายอนุญาตให้ผู้หญิงสามารถทำแท้งได้หากมีเหตุอันเนื่องมาจากสุขภาพ เช่น ประเทศปากีสถาน ซาอุดีอาระเบีย กินี คองโก ซิมบับเว เป็นต้น มี 25 ประเทศ ได้อนุญาตให้ทำแท้งได้ เนื่องจากปัญหาสุขภาพจิตของหญิง เช่น ประเทศแอลจีเรีย อิสราเอล โคลอมเบีย โบลิเวีย
4. กรณีกฎหมายอนุญาตให้ทำได้ภายใต้เงื่อนไขอื่นที่มีได้เกี่ยวข้องกับสุขภาพของหญิง เช่น เหตุผลทางสังคม เศรษฐกิจ หรืออื่น ๆ หรือผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากการตั้งครรภ์และการมีบุตร มี 14 ประเทศ อนุญาตให้มีการทำแท้งได้โดยอาศัยเหตุดังกล่าว เช่น กฎหมายว่าด้วยการทำแท้งของประเทศอินเดียอนุญาตให้ทำแท้งได้ ในกรณีที่การตั้งครรภ์เกิดจากการถูกข่มขืนหรือกรณีที่ทารกในครรภ์มีปัญหาด้านสุขภาพ กฎหมายของสหราชอาณาจักร อนุญาตให้มีการทำแท้งได้เฉพาะกรณีที่ทารกในครรภ์มีปัญหาด้านสุขภาพ กฎหมายว่าด้วยการทำแท้งของประเทศญี่ปุ่น อนุญาตให้มีการทำแท้งได้โดยต้องได้รับความยินยอมจากคู่สมรส หรือเนื่องจากเหตุที่ถูกข่มขืน เป็นต้น
5. กรณีกฎหมายอนุญาตให้ร้องขอทำแท้งได้ภายใต้ข้อกำหนดอายุครรภ์ ซึ่งมี 67 ประเทศ ที่กฎหมายอนุญาตให้กระทำได้โดยส่วนใหญ่อายุครรภ์ที่กำหนดไว้ คือ ไม่เกิน 12 สัปดาห์ เช่น กฎหมายของประเทศคาซัคสถาน กฎหมายของประเทศอิตาลีกำหนดอายุครรภ์ 90 วัน กฎหมายของประเทศสเปน และเยอรมันนี้ กำหนดอายุครรภ์ 14 สัปดาห์ ทั้งนี้ จากข้อมูลของศูนย์สิทธิอนามัยเจริญพันธุ์พบว่า ตั้งแต่ปี ค.ศ. 1994-2019

มีประเทศที่ได้ปฏิรูปกฎหมายการทำแท้งโดยแก้ไขเปลี่ยนแปลงกฎหมายเดิมจากที่อนุญาตให้ทำได้เฉพาะกรณี ที่กฎหมายกำหนด เช่น อันตรายต่อสุขภาพหญิง การตั้งครรภ์ที่เกิดจากการข่มขืนโดยบุคคลในครอบครัว เปลี่ยนเป็นการอนุญาตให้กระทำได้โดยการร้องขอภายใต้ข้อกำหนดเรื่องอายุครรภ์ ส่วนในกรณีประเทศเนปาล และประเทศเซาตูเมและปรินซิปี (São Tomé and Príncipe) เป็นประเทศที่ได้ยกเลิกกฎหมายห้ามมิให้มีการ ทำแท้งในทุกกรณี และเปลี่ยนเป็นการอนุญาตให้กระทำได้ภายใต้ข้อกำหนดเรื่องอายุครรภ์ ตั้งแต่ปี ค.ศ. 2002 และ 2012 ตามลำดับ

อย่างไรก็ดี ศูนย์สิทธิอนามัยเจริญพันธุ์ได้ตั้งข้อสังเกตเกี่ยวกับการปฏิรูปกฎหมายว่าด้วยการทำแท้ง โดยเห็นว่า ตั้งแต่ช่วงปี ค.ศ. 1994-2019 การปฏิรูปกฎหมายดังกล่าว ส่วนใหญ่เกิดขึ้นในประเทศแถบแอฟริกา ในขณะที่ทวีปเอเชีย ยุโรป และละตินอเมริกา มีสัดส่วนประเทศที่ทำการปฏิรูปกฎหมาย การทำแท้งประมาณ 1 ใน 5 ของประเทศทั้งหมดของแต่ละทวีป

กฎหมายว่าด้วยการทำแท้งของประเทศสมาชิกอาเซียน

สิทธิในการทำแท้งตามกฎหมายของประเทศสมาชิกอาเซียน

- กฎหมายของประเทศฟิลิปปินส์และลาวยังคงกำหนดห้ามมิให้มีการทำแท้งในทุกกรณี
- กฎหมายของประเทศสิงคโปร์ กัมพูชา และเวียดนาม อนุญาตให้มีการทำแท้งได้โดยการร้องขอ ภายใต้ข้อกำหนดเรื่องอายุครรภ์ ประเทศสิงคโปร์ได้กำหนดช่วงอายุครรภ์ที่สามารถทำแท้งได้ คือ ไม่เกิน 24 สัปดาห์ กรณีของประเทศกัมพูชากำหนดอายุครรภ์ไม่เกิน 14 สัปดาห์ และต้องได้รับอนุญาตจากผู้ปกครอง คือ ไม่เกิน 24 สัปดาห์ กรณีของประเทศกัมพูชากำหนดอายุครรภ์ไม่เกิน 14 สัปดาห์ และต้องได้รับอนุญาตจาก ผู้ปกครอง
- กฎหมายว่าด้วยการทำแท้งของประเทศบรูไน เมียนมา และอินโดนีเซีย อนุญาตให้กระทำได้ เฉพาะ กรณีเพื่อการรักษาชีวิตของหญิง โดยเฉพาะกฎหมายของประเทศอินโดนีเซียได้กำหนดเงื่อนไขอื่นร่วมด้วย เช่น การตั้งครรภ์ต้องเกิดจากการถูกข่มขืน เหตุที่ทำให้ต้องทำแท้งมาจากปัญหาสุขภาพของทารกในครรภ์ และการทำแท้งต้องได้รับความยินยอมจากคู่สมรส เป็นต้น
- กฎหมายว่าด้วยการทำแท้งของประเทศมาเลเซีย อนุญาตให้ทำแท้งเฉพาะกรณีเพื่อสุขภาพของหญิง ซึ่งรวมทั้งปัญหาทางสุขภาพกายและปัญหาทางสุขภาพจิตของหญิงนั้นด้วย (ลัฐกา เนตรทัศน, 2563, น. 2-4)

คำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญที่มีต่อการแก้ไขบทบัญญัติแห่งกฎหมาย

ศาลรัฐธรรมนูญมีคำวินิจฉัยที่ 4/2563 ลงวันที่ 19 กุมภาพันธ์ 2563 สรุปได้ว่า มาตรา 301 แห่ง ประมวลกฎหมายอาญา ซึ่งกำหนดให้หญิงที่ทำให้ตนเองแท้งลูกหรือยอมให้ผู้อื่นทำให้ตนเองแท้งลูก ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับไม่เกินหกหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ ขัดหรือแย้งกับมาตรา 28 วรรคหนึ่ง ของรัฐธรรมนูญฯ ซึ่งกำหนดว่าบุคคลย่อมมีสิทธิและเสรีภาพในชีวิตและร่างกาย โดยศาลรัฐธรรมนูญ ให้เหตุผลว่า มาตรา 301 กระบอบต่อสิทธิและเสรีภาพในชีวิตและร่างกายของหญิงเกินความจำเป็น ไม่เป็นไปตามหลักแห่งความได้สัดส่วน และจำกัดสิทธิและเสรีภาพ กล่าวคือ หญิงตั้งครรภ์มีสิทธิในเนื้อตัวร่างกาย ของตน ซึ่งเป็นสิทธิที่มีมาก่อนสิทธิของทารกในครรภ์อันเป็นสิทธิเสรีภาพขั้นพื้นฐานที่หญิงจะ กระทำการใด หรือไม่กระทำการใดต่อชีวิตร่างกายของตนได้ทราบเท่าที่การกระทำนั้นไม่รบกวนหรือล่วงล้ำในสิทธิเสรีภาพ

ของผู้อื่น รวมทั้งบทบัญญัติดังกล่าวยังกระทบต่อสิทธิกำหนดเจตจำนงของหญิงที่จะยุติการตั้งครรภ์หรือ ตั้งครรภ์ต่อไป นอกจากนี้ การที่มาตรา 301 กำหนดให้หญิงตั้งครรภ์ซึ่งทำแท้งมีความผิดและต้องระวางโทษ โดยไม่มีการกำหนดเงื่อนไขหรือเงื่อนไข จึงเป็นการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของหญิงเกินความจำเป็น อีกทั้งรัฐมีหน้าที่กำหนดให้มีมาตรการส่งเสริมการใช้สิทธิและเสรีภาพของหญิงตั้งครรภ์โดยให้มีมาตรการ ยุติการตั้งครรภ์ที่ปลอดภัย ถูกต้องตามกฎหมาย ไม่กระทบต่อการใช้สิทธิของหญิง และต้องดูแลและคุ้มครอง ชีวิตของทารกในครรภ์ด้วย (นริศรา แดงไผ่, น. 2-3)

คณะรัฐมนตรี มีมติวันที่ 3 มีนาคม 2563 ให้สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาพิจารณาแก้ไขเพิ่มเติม ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 301 และมาตรา 305 ร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ต่อมาเมื่อวันที่ 17 พฤศจิกายน 2563 คณะรัฐมนตรีได้เห็นชอบร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ..) พ.ศ. และส่งให้รัฐสภาพิจารณา ต่อมาได้ประกาศใช้ พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวล กฎหมายอาญา (ฉบับที่ 28) พ.ศ. 2564 (ราชกิจจานุเบกษา, 2564) ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมมาตรา 301 และมาตรา 305 และมีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 7 กุมภาพันธ์ 2564 มีสาระสำคัญดังนี้

มาตรา 301 หญิงใดทำให้ตนเองแท้งลูกหรือยอมให้ผู้อื่นทำให้ตนแท้งลูกขณะมีอายุครรภ์เกิน 12 สัปดาห์ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน 6 เดือน หรือปรับไม่เกิน 10,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา 305 ถ้าการกระทำความผิดตามมาตรา 301 หรือมาตรา 302 เป็นการกระทำของผู้ประกอบ วิชาชีพเวชกรรมและตามหลักเกณฑ์ของแพทยสภาในกรณีดังต่อไปนี้ ผู้กระทำไม่มีความผิด

(1) จำเป็นต้องกระทำเนื่องจากหากหญิงตั้งครรภ์ต่อไปจะเสี่ยงต่อการได้รับอันตรายต่อสุขภาพทาง กายหรือจิตใจของหญิงนั้น

(2) จำเป็นต้องกระทำเนื่องจากมีความเสี่ยงอย่างมาก หรือมีเหตุผลทางการแพทย์อันควรเชื่อได้ว่า หากทารกคลอดออกมาจะมีความผิดปกติถึงขนาดทุพพลภาพอย่างร้ายแรง

(3) หญิงยืนยันต่อผู้ประกอบวิชาชีพเวชกรรมว่าตนมีครรภ์ เนื่องจากมีการกระทำความผิดเกี่ยวกับเพศ

(4) หญิงซึ่งมีอายุครรภ์ไม่เกิน 12 สัปดาห์ยืนยันที่จะยุติการตั้งครรภ์

(5) หญิงซึ่งมีอายุครรภ์เกิน 12 สัปดาห์ แต่ไม่เกิน 20 สัปดาห์ ยืนยันที่จะยุติการตั้งครรภ์ ภายหลัง การตรวจและรับคำปรึกษาทางเลือกจากผู้ประกอบวิชาชีพเวชกรรมและผู้ประกอบวิชาชีพอื่น ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขประกาศกำหนด โดยคำแนะนำของ แพทยสภาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น

กฎเกณฑ์ของแพทยสภา

ภายหลังจากที่ได้มีการประกาศใช้พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ 28) พ.ศ. 2564 ตั้งแต่วันที่ 7 กุมภาพันธ์ 2564 ถือเป็น การประกาศรับรองอย่างเป็นทางการถึงสิทธิของผู้หญิง ในการจัดการกับเนื้อตัวร่างกายของตนเอง แต่ยังมีประเด็นที่จะต้องลงในรายละเอียดในกฎเกณฑ์ของ แพทยสภาเพื่อให้การ

* พระราชบัญญัติ แก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ 28 พ.ศ. 2564” (6 กุมภาพันธ์ 2564). ราชกิจจานุเบกษา, เล่ม 138 ตอนที่ 1 ก, น 1-3.

ทำแท้งที่ถูกกฎหมายปลอดภัยและเป็นทางออกให้ผู้หญิงอย่างแท้จริง คณะกรรมการแพทยสภาได้ออกข้อบังคับไว้ โดยข้อบังคับนี้เรียกว่า “ข้อบังคับแพทยสภาว่าด้วยหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการยุติการตั้งครรภ์ทางการแพทย์ของผู้ประกอบวิชาชีพเวชกรรมตามมาตรา 305 แห่งประมวลกฎหมายอาญา พ.ศ. 2564” ข้อบังคับนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันที่ 3 กรกฎาคม 2564 (ราชกิจจานุเบกษา, 2564, น 76-77) มีสาระสำคัญโดยสรุป ดังนี้

1. มาตรา 305 ของประมวลกฎหมายอาญา การยุติการตั้งครรภ์ของหญิงที่ประสงค์จะยุติการตั้งครรภ์ จำต้องกระทำโดยผู้ประกอบวิชาชีพเวชกรรมอันอยู่ภายใต้มาตรฐานของการประกอบวิชาชีพเวชกรรม ซึ่งคำนึงถึงความปลอดภัยของหญิงนั้นเป็นสำคัญ
2. การยุติการตั้งครรภ์จำต้องกระทำภายใต้ความรู้ความเข้าใจของผู้ประกอบวิชาชีพเวชกรรมผู้นั้น เป็นสำคัญด้วย ทั้งนี้ เพื่อให้เกิดความปลอดภัยแก่หญิงนั้น
3. ประมวลกฎหมายอาญามาตรา 305 หรือข้อบังคับของแพทยสภาว่าด้วยหลักเกณฑ์การยุติการตั้งครรภ์ฯ มิได้มีการบังคับให้ผู้ประกอบวิชาชีพเวชกรรมต้องมีหน้าที่จะต้องยุติการตั้งครรภ์ แต่ในกรณีที่หญิงตั้งครรภ์อาจถึงแก่ชีวิตเพราะการตั้งครรภ์ต่อ และมีข้อบ่งชี้ว่าการยุติการตั้งครรภ์นั้นอาจทำให้หญิงพ้นจากอันตรายนั้นได้ ผู้ประกอบวิชาชีพเวชกรรมจึงต้องดำเนินการรักษาหญิงนั้น หากเกินความสามารถของตนก็ควรส่งต่อตามระบบเพื่อขจัดอันตรายให้หญิงนั้น
4. การยุติการตั้งครรภ์ทั้งสองกรณีตามมาตรา 305 (1) ในส่วนปัญหาสุขภาพทางจิตใจของหญิงนั้น และ (2) ทารกที่เสี่ยงจะพิการหรือทุพพลภาพเมื่อคลอดออกมานั้น ต้องมีผู้ประกอบวิชาชีพเวชกรรมอีกคน มารับรองผลการวินิจฉัยในเรื่องดังกล่าวซึ่งมีความซับซ้อนเป็นพิเศษ
5. การยุติการตั้งครรภ์ในกรณีที่หญิงตั้งครรภ์เนื่องจากการกระทำความผิดเกี่ยวกับเพศ หญิงนั้นจะต้อง ยืนยันข้อเท็จจริงเป็นหนังสือเพื่อเป็นหลักฐานไว้กับผู้ประกอบวิชาชีพเวชกรรมว่าเป็นการตั้งครรภ์เนื่องจากการกระทำความผิดเกี่ยวกับเพศ ซึ่งข้อเท็จจริงที่เป็นหนังสือนั้นกฎหมายไม่ได้เรียกร้องถึง ขนาดว่าหญิงนั้นจำต้องดำเนินการตามกระบวนการยุติธรรมให้เสร็จสิ้นก่อนแต่อย่างใด
6. กฎหมายอาญามาตรา 305 ไม่ได้กำหนดเงื่อนไขว่า การจะแสดงความยินยอมของหญิงนั้นจะต้องขออนุญาตจากผู้ใดก่อน ถึงจะถือว่าหญิงได้ให้ความยินยอมแก่ผู้ประกอบวิชาชีพเวชกรรม
7. การยุติการตั้งครรภ์ผู้ประกอบวิชาชีพเวชกรรมจะต้องกระทำในสถานพยาบาลของรัฐและเอกชน ซึ่งรวมถึงคลินิกเวชกรรม ทั้งนี้ เพื่อความปลอดภัยของหญิง (แพทยสภา, 2564)

บทสรุปและข้อเสนอแนะของผู้ศึกษา

การแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ 28) พ.ศ. 2564 (ความผิดฐานทำแท้ง) ถือเป็น การประกาศรับรองถึงสิทธิของผู้หญิงในการจัดการกับเนื้อตัวร่างกายของตนเอง ตามความต้องการของผู้หญิง ทำให้ผู้หญิงที่ประสงค์จะทำแท้งและมีอายุครรภ์ไม่เกิน 12 สัปดาห์ สามารถกระทำได้โดยไม่มี ความผิด เพื่อคุ้มครองสิทธิของทารกในครรภ์และสิทธิของผู้หญิงตั้งครรภ์ให้เกิดความสมดุลกัน รวมทั้งเพิ่มเหตุและเงื่อนไขสำหรับยกเว้นความผิดฐานทำแท้งให้ครอบคลุมกรณีต่าง ๆ ที่จำเป็น

ในกรณีที่หญิงอายุครรภ์เกิน 12 สัปดาห์ แต่เข้าช้อยกเว้นตามมาตรา 305 คือ กระทำโดยแพทย์ตามหลักเกณฑ์ของแพทย์สภา หญิงและแพทย์ไม่มีความผิด แพทยสภาได้ออกหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการยุติการตั้งครรภ์ทางการแพทย์ของผู้ประกอบวิชาชีพเวชกรรม ตามมาตรา 305 แห่งประมวลกฎหมายอาญา พ.ศ. 2564 กำหนดให้หญิงซึ่งมีอายุครรภ์เกิน 12 สัปดาห์แต่ไม่เกิน 20 สัปดาห์ ที่ประสงค์จะยุติการตั้งครรภ์ต้องได้รับการตรวจ และรับคำปรึกษาทางเลือกจากผู้ประกอบวิชาชีพเวชกรรมและผู้ประกอบวิชาชีพอื่น ก่อนตัดสินใจยืนยันการยุติการตั้งครรภ์ เพื่อให้การตัดสินใจของหญิงนั้นอยู่บนพื้นฐานของข้อมูลที่รอบด้าน ทั้งในเรื่องของการให้บริการปรึกษาทางเลือก การยุติการตั้งครรภ์ที่ปลอดภัย การดูแลช่วยเหลือ ที่สอดคล้องกับสภาพปัญหาของหญิง รวมทั้งการจัดสวัสดิการสังคมให้แก่หญิงและบุตรอย่างเหมาะสม

การพิจารณาแก้ไขประมวลกฎหมายอาญา ไม่ใช่แนวทางเดียวที่จะแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นได้ แต่มีความจำเป็นต้องศึกษาบริบททางสังคม การดูแลเอาใจใส่บุคคลในครอบครัว การให้ความรู้ความเข้าใจเรื่องเพศศึกษา รอบด้านในสถานศึกษา การจัดให้มีการวางแผนเรื่องครอบครัว และพัฒนาด้านเศรษฐกิจ ซึ่งเป็นการแก้ไขปัญหาที่ต้นเหตุและลดปัญหาการตั้งครรภ์ที่ไม่พร้อมอย่างแท้จริง

บรรณานุกรม

- “ข้อบังคับแพทยสภาว่าด้วยหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการยุติการตั้งครรภ์ทางการแพทย์ของผู้ประกอบวิชาชีพเวชกรรม ตามมาตรา 305 แห่งประมวลกฎหมายอาญา พ.ศ. 2564” (2 กรกฎาคม 2564). ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม 138 ตอนพิเศษ 146 ง หน้า 76.
- นริศรา แดงไผ่. (ม.ป.ป.). การปรับปรุงบทบัญญัติความผิดฐานทำให้แท้งลูกตามประมวลกฎหมายอาญาให้เป็นไปตามคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญ. สืบค้น 8 กันยายน 2564 จาก <http://web.krisdika.go.th/pdfPage.jsp?type=act&actCode=13735>.
- พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ 28 พ.ศ. 2564” (6 กุมภาพันธ์ 2564). ราชกิจจานุเบกษา, เล่ม 138 ตอนที่ 1 ก, น 1-3.
- พิชญา มุกดาสนิท. (2561). สิทธิของหญิงในการทำแท้ง: ศึกษากรณีทารกในครรภ์มีภาวะความเสี่ยงสูงที่จะพิการอย่างรุนแรงทางร่างกายหรือจิตใจ. สืบค้น 8 กันยายน 2564 จาก <http://libdoc.dpu.ac.th/thesis/Peachaya.Moo.pdf>.
- แพทยสภา. (6 กรกฎาคม 2564). สาระสำคัญของข้อบังคับแพทยสภา ว่าด้วยหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการยุติการตั้งครรภ์ ทางทางการแพทย์ของผู้ประกอบวิชาชีพเวชกรรมตามมาตรา 305 แห่งประมวลกฎหมายอาญา พ.ศ. 2564. สืบค้น 8 กันยายน 2564 จาก <https://tmc.or.th/index.php/News/Announcement/773>.
- ลัฐกา เนตรทัศน์. (2563). ภาพรวมกฎหมายว่าด้วยการทำแท้งของประเทศต่าง ๆ และกฎหมายของประเทศไทย. สืบค้น 8 กันยายน 2564 จาก <https://lawforasean.krisdika.go.th/File/files/abortion%20law%203.pdf>.
- วรมน รามางกูร. (2564). แนวคิดและความเป็นมาของกฎหมายเกี่ยวกับการยุติการตั้งครรภ์ในประเทศไทย. *ดุลพາห*, 68, น.11-12. สืบค้น 8 กันยายน 2564 จาก <https://jla.coj.go.th/th/content/category/detail/id/8/cid/1605/iid/243205>.